

Miljö- och byggnämndenNACKA TINGSRÄTT
Avdelning 3INKÖM: 2019-05-27
MÅLNR: M 7034-18
AKTBIL: 42

KLINTE KLINTEBYS 1:5

Yttrande över SMA Mineral AB:s ansökan om tillstånd till täktverksamhet och vattenverksamhet (M 7034-18, mark- och miljödomstolen)

Förslag till beslut

Miljö- och byggnämnden, Region Gotland, avstyrker ansökan i sin helhet med stöd av följande:

- Ansökan om täktverksamhet och vattenverksamhet är inte förenlig med syftet för Program Klintehamn 2030.

I det fall mark- och miljödomstolen ändå överväger att besluta om tillstånd lämnar Miljö- och byggnämnden följande synpunkter på ansökan:

- Villkor för damning bör kompletteras med krav på täkta transporter vid risk för damning.
- Ett villkor bör läggas till som omfattar kontroll av partiklar i luft för att följa upp att miljö kvalitetsnorm innehålls. Kontroll bör ske nära bostäder där risk för påverkan finns både från brytningsverksamheten och från transporter på väg.
- Uppsamlat länsvatten ska i första hand användas för dricksvattenändamål om det är möjligt att omhänderta för regionen. Vatten som kan tas in till vattenreningsverket ska i så fall vara så rent att ytterligare reningssteg inte krävs.
- Tillstånd bör förenas med villkor som reglerar krav på skyddsåtgärder eller ersättningsåtgärder vid oförutsedda effekter på de intilliggande kommunala vattentäkterna eller på enskilda dricksvattentäkter. Egenkontrollprogram bör vara av sådan omfattning att det går att bedöma om påverkan av vattentäkter kan hänföras till brytningsverksamheten.
- Bolaget bör åläggas att erbjuda möjlighet till trafikbullerreduktion för de värst utsatta bostäderna längs med vald transportväg till Klintehamns hamn. Bullerreduktion bör ske både inomhus och vid uteplats.

Miljö- och byggnämnden yrkar på ersättning för hittills nedlagd tid för remisshandläggning av ansökan om tillstånd till vattenverksamhet med 21700 kr (3 tim år 2017 samt 20 tim år 2019, angett inkl moms). Handläggningstid med avseende på ansökan om tillstånd till täktverksamhet resp. planfrågor har inte medtagits.

Se vidare i avsnitt *Bedömning*.

Sammanfattning

SMA Mineral AB ansöker om tillstånd till täkt- och vattenverksamhet. Ansökan omfattar bl. a. fortsatt bergtäktverksamhet med en maximal årlig volym om 900 000 ton och en total mängd om 30 miljoner ton utlastad produkt samt bortledning av länsvatten. Brytområdet omfattar ca 109 hektar av fastigheten. Den planerade täktens slutliga bottennivå kommer att variera mellan +30 m och +45 m över havet. Efterbehandling utförs successivt.

Via landsvägstransporter avser bolaget skeppa ut den brutna kalkstenen från Klintehamns godshamn. Transporterna planeras gå via länsväg 141, förbi bebyggelsen i Bönders backe, Klinte kyrka och vidare förbi befintlig och planerad bebyggelse i Klintehamn samhälle innan infart till Klintehamns hamn via korsningen väg 140/Lamellvägen. Några bullerdämpande åtgärder längs allmän väg bedöms enligt SMA Mineral inte behövas.

Beräknat på sökt uttag uppskattas antalet transportpassager till och från täkten till ett genomsnitt om 204 per dag (102 in resp ut). Enligt SMA Minerals föreslagna villkor begränsas transporterna till vardagar mellan 06-22. Under sommarperioden, den 15 juni-15 aug, begränsas transporterna till mellan 07-18. Den ökade trafikmängden motsvarar ca 1100/1900 fordon i årsdygnstrafik där ca 13-26 % kommer utgöras av tung trafik.

Avseende Program Klintehamn 2030 är det samhällsbyggnadsförvaltningens (SBF) bedömning att SMA Mineral AB:s ansökan bör avstyrkas. Den utökade brytningen bedöms påverka förutsättningarna för programmet och programmets syften.

I det fall mark- och miljödomstolen överväger att meddela tillstånd anser SBF att kompletterande villkor behövs för: damning, kontroll av partiklar i luft för att följa upp miljö kvalitetsnorm, krav på skyddsåtgärder eller ersättningsåtgärder vid oförutsedda effekter på de intilliggande kommunala och enskilda vattentäkter samt åläggande att erbjuda möjlighet till trafikbullerreduktion för de värst utsatta bostäderna längs med vald transportväg till Klintehamns hamn.

Uppsamlat länsvatten bör i första hand användas för dricksvattenändamål om det är möjligt att omhänderta för regionen. Vatten som kan tas in till vattenreningsverket ska i så fall vara så rent att ytterligare reningssteg inte krävs.

Ärendebeskrivning

SMA Mineral AB ansöker vid Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, om tillstånd till täktverksamhet och vattenverksamhet vid Klintebys och Snögrinde stenbrott, Klintehamn. Ansökan omfattar bl. a. fortsatt bergtäktverksamhet med en maximal årlig volym om 900 000 ton och en total mängd om 30 miljoner ton utlastad produkt samt bortledning av länsvatten. Miljö- och byggnämnden har lämnats möjlighet att lämna synpunkter på ansökan.

Bl a följande framkommer av ansökan:

Planerad täktverksamhet är lokaliserad 4 km från Klintehamns godshamn. Väg 141 och 562 går utanför planerat verksamhetsområde. Bostäder ligger med närmaste avstånd på ca 300 m i Lilla Snögrinde i väst och ca 350 m vid Hunninge Gård i öst.

I och med planerad verksamhet kommer den befintliga verksamhets- och brytområdet att öka. Brytområdet omfattar ca 109 hektar av fastigheten. Ca 115 hektar av Stormyrs tillrinningsområde inom fastigheten undantas från brytning.

Bruten stenråvara kommer att krossas, siktas och tvättas på plats. Vatten kommer att ansamlas i lågpunkter och pumpas till en bassäng i områdets norra del. Sommartid kan vattnet i bassängen användas för bevattningsändamål alternativt förstärka Loggarve vattentäkt genom infiltration.

Den planerade täktens slutliga bottennivå kommer att variera mellan som lägst 30 m över havet upp till ca 45 m över havet. Efterbehandling utförs successivt. De första utbrutna delområdena kommer att ha haft 20-30 års tid för återetablering av flora och fauna vid brytperiodens slut, som är beräknad till 20-40 år.

Väster om planerat stenbrott finns kommunala vattentäkter i Mølner (som närmast 1 km från fastighetsgränsen). Vattentäkten är stängd sedan ca 5 år. I Loggarve, öster om planerat stenbrott, finns det också kommunala vattentäkter (som närmast 1,5 km från fastighetsgräns). Dessa försörjer idag i huvudsak Foodmark. Även vattenskyddsområdena för resp. täktområde ligger utanför planerad bergtäktfastighet.

Det finns ca 20 enskilda brunnar inom ca en km avstånd från planerad täkt. För brunnarna i Lilla Snögrinde (10 st, i väster) framkommer att dessa får vatten från större djup än +20 m, i övergång mellan kalksten och märgelsten, där de största vattenmängderna finns. Lägsta brytnivå är +30 m vid planerad täkt, d v s mer än 10 m över det djup där dessa brunnar får sitt vatten.

Grundvattenförhållandena har undersökts i prospekteringshål och privata brunnar. Mätningar av grundvattennivå i den centrala delen av planerat stenbrott visar på en variation på några meter. Ingen större avsänkning skedde trots liten nederbörd mars-augusti 2018. Det tyder på att kalkberggrunden är relativt tät under den ytliga uppspruckna delen ner till 3-5 m djup. Däremot sker en avsänkning på 15-20 m till nivåer på -31 till -34 m över havet i de borrhål som ligger i den sydvästra delen av planerat brott. Grundvattenströmningen sker från höjdområdet (+55) i den centrala delen av fastigheten mot norr och nordöst samt mot väster och söder.

Via landsvägstransporter avser bolaget skeppa ut den brutna kalkstenen från Klintehamns godshamn. Transporterna planeras gå via länsväg 141, förbi bebyggelsen i Bönders backe, Klinte kyrka och vidare förbi befintlig och planerad bebyggelse i Klintehamn samhälle innan infart till Klintehamns hamn via korsningen väg 140/Lamellvägen. Några bullerdämpande åtgärder längs allmän väg bedöms enligt SMA Mineral inte behövas.

Beräknat på sökt uttag uppskattas antalet transportpassager till och från täkten till ett genomsnitt om 204 per dag (102 in resp ut). Enligt SMA Minerals föreslagna villkor begränsas transporterna till vardagar mellan 06-22. Under sommarperioden, den 15 juni-15 aug, begränsas transporterna till mellan 07-18. Den ökade trafikmängden motsvarar ca 1100/1900 fordon i årsdygnstrafik där ca 13-26 % kommer utgöras av tung trafik.

Program Klintehamn 2030

I gällande översiktsplan Bygg Gotland 2010-2025 (KF 2010-06-01 §79) anges att för Klintehamn, i form av utpekad serviceort, ska en fördjupad översiktsplan tas fram. Översiktsplanens inriktning är att nyetableringar ska underlättas och stimuleras i dessa orter så att näringslivet, servicefunktioner och kollektivtrafiken kan utvecklas. De fördjupade översiktsplanerna ska utifrån respektive orsts bebyggelsestruktur, karaktär och unika möjligheter analysera lämplig bebyggelseutveckling, vatten- och avloppsutveckling, klimatfrågorna och dess konsekvenser och föreslå lämpliga utbyggnadsområden och kompletteringsmöjligheter för nyetablering av såväl industri, företag som bostäder. Även områden som inte är lämpliga för ny bebyggelse ska pekas ut. Utredning kring gång- och cykelinfrastrukturen bör också genomföras. Ett åtgärdsförslag ska vara en del av insatserna för att höja ortens attraktivitet. Sociotop-kartering bör också användas som planeringsunderlag.

Klintehamn behandlas närmare i Delområde väster där det exempelvis nämns att befintlig turismnäring har utvecklingspotential. Varvsholm pekas även ut som en turistzon i översiktsplanen.

Regionstyrelseförvaltningen (RSF) fick 2017-10-26 RS § 241 i uppdrag av Regionstyrelsen att i samarbete med Samhällsbyggnadsförvaltningen (SBF) och Teknikförvaltningen (TKF) ta fram ett program för Klintehamn. I uppdragsbeskrivningen framgår att programmet ska utgå från den medborgardialog som RSF i samarbete med SBF och andra berörda förvaltningar utfört i enlighet med uppdrag daterat 2017-04-27, som ett första steg i planeringsprocessen. I beslutet framgår vidare att programmet ska anses tillräckligt som underlag för den fortsatta utvecklingen för Gotlands fjärde största tätort med omnejd och att de behov, ambitioner och förslag som framkommit ur dialogen (se bilaga) skulle utgöra grunden i den långsiktigt strategiska planeringen av Klintehamn. Att långsiktigt planera utifrån programform framför framtagande av fördjupad översiktsplan är kommet ur att det från politiskt perspektiv upplevts som en alltför tidskrävande process.

Ur framtagandesynpunkt har den dialogbaserade processen med såväl interaktiva och fokusgruppsbaserade möten, workshops och samråd möjliggjort för lokalt engagemang och till att Klintehamnsborna i hög grad själva varit med och format programmet innehåll. Klintehamn lyfts fram som ett samhälle i nära anknytning till natur och hav där ekologisk och social hållbart värderas högt. Även möjligheten att i programform kunna applicera högre målsättningar rörande den övergripande långsiktiga hållbarhetsutvecklingen i samhället än vad som medges i plan- och bygglagen bedöms som positivt. I övrigt genomsyrar intentionerna beskrivna i Översiktsplan Bygg Gotland programmet.

Som regionalt styrdokument, utifrån det kommunala planmonopolet är det SBF:s uppfattning att program för Klintehamn 2030 ska betraktas som den gällande långsiktiga strategiska viljeinriktningen för Klintehamns utveckling, och att de mål och tillhörande riktlinjer som formulerats däri därför också ska anses förankrade i de kvaliteter och ambitioner som Klintehamnsborna själva identifierar som själva andemeningen av att bo och verka i Klintehamn. Programmet har ambitionen att för en mindre tätort, särskilt utsatt för de utmaningar globala trender som avfolkning m.m. medför definiera vad en hållbar samhällsutveckling som utgår från de av regeringen antagna miljö- och generationsmålen kan innebära i praktiken.

I program för Klintehamn 2030 framgår också att i samband med framtagande av en ny översiktsplan för Gotland, för vilket arbetet avses inledas under hösten 2019, ska programmets ställningstaganden och riktlinjer införlivas i sagda dokument för starkare juridisk grund.

Bedömning

Med stöd av Program Klintehamn 2030

Som regionalt styrdokument, utifrån det kommunala planmonopolet är det SBF:s uppfattning att Program Klintehamn 2030 ska betraktas som den gällande långsiktiga strategiska viljeinriktningen för Klintehamns utveckling, och att de mål och tillhörande riktlinjer som formulerats däri därför också ska anses förankrade i de kvaliteter och ambitioner som Klintehamnsborna själva identifierar som själva andemeningen av att bo och verka i Klintehamn. Programmet har ambitionen att för en mindre tätort, särskilt utsatt för de utmaningar globala trender som avbefolkning med mera medför, definiera vad en hållbar samhällsutveckling som utgår från de av regeringen antagna miljö- och generationsmålen kan innebära i praktiken.

I program för Klintehamn 2030 framgår också att i samband med framtagande av en ny översiktsplan för Gotland, för vilket arbetet avses inledas under hösten 2019, ska programmets ställningstaganden och riktlinjer införlivas i sagda dokument för starkare juridisk grund.

Avseende Program Klintehamn 2030 är det SBF:s bedömning att SMA Mineral AB:s ansökan bör avstyrkas på grund av följande:

- De trafikmängder som en brytning i angiven skala medför skulle allvarligt påverka programmets syfte men också investeringsviljan i Klintehamn, en viktig del i parameter för Klintehamns utveckling i enlighet med programmet. Bedömningen gäller också för hela samhället då programmets överordnade inriktning rör en utvecklad besöksnäring utifrån de höga naturvärden tillika höga servicetäthet som finns i samhället. Klintehamns kännetecken som en ort i nära samspel med hav och natur skulle sannolikt förskjutas till att bli en industriort. Jämförelse kan göras med identiteten av Slite som i grunden har, om inte högre likväl likvärdiga naturupplevelsetillgångar som Klintehamn, men som främst uppfattas som en industriort utifrån den storskaliga kalkbrytningen. Det stenbrott som föreslås i Klinte skulle motsvara det södra brottet i Slite med sina 109 ha brottsyta. Bedömningen är därför att den utökade brytningen påverkar identiteten för bygden som en storskalig stenindustri och därför inte kan anses förenligt med program för Klintehamn 2030:s intentioner.
- De tunga kalkstenstransporter som kommer alstras, med ett genomsnitt om 204 transporter varje dag mellan 06-22 vilket motsvarar en lastbil var fjärde minut, bedöms påtaglig skada intentionerna i Program Klintehamn 2030 och de utpekade värden i Klintehamn som programmet bygger på. Under sommartid, mellan 15 juni och 15 augusti föreslås en lastbil passera var tredje minut mellan tiderna 07-18. Det framgår dessutom av SMA Mineral AB:s ansökan att de anser att inga åtgärder avseende trafikbuller är nödvändiga. Den tunga trafiken bedöms direkt påverka:

- Utvecklingsområde 1, Sicklings som föreslås för upp till ca 100 bostäder i olika typologier och höjder, både radhus och flerfamiljshus. Området ska utvecklas genom planläggning och riktlinjerna anger en ekologisk profil; området ska utformas för att stödja befintliga ekosystem, genom gröna spridningsvägar via gröna gårdar, stråk, tak och väggar som bidrar till att stärka biologisk mångfald. Öppna dagvattnlösningar avses för att stärka samhällets klimatanpassningsförmåga. Angränsande skogsområden i sydost bör tillgängliggöras och integreras som en kvalitet i de nya bebyggelseområdena där de höga naturvärdena bibehålls och främjas. Transporterna kommer att gå på vägen söder om området och riskerar att påverka både förutsättningarna för livsmiljön men också investeringsviljan att bebygga området av exploitörer. Delar av området är idag i privat ägo, med en markägare som har angett intresse att bygga bostäder på platsen.
- Trafikåtgärderna som programmet föreslår för att förbättra förutsättningarna för oskyddade trafikanter längs väg 141 mellan Klinte och Klintehamn. I dialogen har det framkommit som ett angeläget behov på grund av att vägen är kurvig och smal men också särskilt på grund av den tunga trafik till och från industrin i området som kör längs vägen, vilket medför att gående och cyklister upplever ett starkt obehag längs sträckan. Stentransporterna har lyfts särskilt eftersom de också dammar. Förutsättningarna för att förbättra för oskyddade trafikanter är begränsade eftersom vägområdet är smalt på och många fastigheter och hus ligger mycket nära vägen. Förslaget är därför inte en fullvärdig gång- och cykelbana, utan endast att vägrenen breddas för att ge något bättre med utrymme för oskyddade trafikanterna. En utökad brytning och med den genererade trafik det medför med 1 bil var 4:e och periodvis var 3:e minut bedöms som kontraproduktivt syftet med det åtgärdsförslaget.

Utöver detta kan det inte heller anses rymmas inom de värden och den identitet, som Klintehamnsborna själva har betonat under programarbetet och som arbetats in i programmet som mål och riktlinjer. I själva verket har medborgarna tydligt signalerat det motsatta. Förutom den påverkan på tilltro till myndigheter och politiska institutioner ett eventuellt tillstånd skulle medföra skulle det allvarligt skada den identitet programmet avser stärka och som till viss del ligger till grund för de utvecklingsförslag som presenteras i programmet.

Förvaltningen vill också understryka och förtydliga att identitet och kvaliteter som programmet syftar till att utveckla, också utgör en mycket viktig grund för den externa investeringsviljan på en plats. Investering som i sin tur kan medföra ytterligare ”spin off-effekter”. Ett exempel av sådan art är re-vitaliseringen av turistverksamheten på Varvsholm, vilken bidragit både till att attrahera nya besökare och verksamheter till samhället samt att till att återföra känslan bland medborgare både i Klintehamn och på hela Gotland att Klintehamns samhälle är på väg att vända den negativa utvecklingstrend som härskat under senare år. Den typen av gynnsamma synergier avseende Klintehamns identitet som bostads- och besöksort är precis vad programmet syftar till att understödja, genom dess mål och riktlinjer.

Syftet med samråd, är som står i Plan- och bygglagen oavsett om det gäller översiktsplan (3 kap. 8 §), program eller detaljplaner (5 kap 12§) är att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och att ge möjlighet till insyn och påverkan. SBF vill därför också poängtera att det täta dialogarbete som utförts, vilket också måste anses vara lagstiftarens avsikt med själva samrådsprocessen, medfört en förväntan och en angelägenhet hos medborgarna att se programmet omsatt till praktik. I samband med godkännandet av programmet presenteras även de åtgärdsförslag som avses i översiktsplanens inriktning för Klintehamn.

Angående att den brutna stenen avses skeppas ut via Klintehamns hamn vill SBF påminna om att hamnen med nuvarande tillstånd inte kan skeppa ut de mängder som den utökade tänkten kommer att alstra. I arbetet med programmet har det framgått att det finns ett behov att utreda en ytterligare utveckling av hamnen. Detta då verksamhetsområdet har växt utanför gällande detaljplan men också på grund av en allt mer komplex omgivning med närliggande bostadsbebyggelse och en växande turism i området. I översiktsplanen Bygg Gotland 2010-2025 pekas också Klintehamn hamn ut som särskilt strategiskt viktig för Gotland, tillsammans med Slite och Visby. Klintehamn och Slite pekas ut för att överta allt större kvantiteter av godstrafiken till och från Gotland, medan avsikten är att Visby hamn får en mer renodlad turisminriktning. Programmet föreslår därför hamnen som ett utvecklingsområde som bör utredas genom detaljplan för att säkerställa hamnen framtid men också för att hitta en balans med andra intressen och värden. I kommande detaljplaneprocess för hamnen utreds i vilken omfattning hamnverksamheten kan utökas i förhållande till den omgivningspåverkan hamnverksamhet utgör. Klintehamns hamn är en strategiskt viktig hamn för hela regionen då den skeppar gods från större delen av ön och utgör en resurs för flera stora näringar på ön.

Med stöd av miljö- och hälsoskyddsaspekter

Utsläpp till luft

Emulsionsprägningsmedel i bulk används för att minska spridning av kväveföreningar till luft. För att bekämpa damning kommer bevattning att ske av vägar m m samt av stenmaterial innan krossning. Täckta transporter används om material är torrt och dammar. Även en skogsrیدا kommer att lämnas åt öster resp. söder som skydd mot dammspridning. Miljökvalitetsnormer för partiklar och kväveoxider kommer att innehållas vid närmaste bostäder (300, resp 350 m avstånd).

SBF noterar att ett villkor (nr 8) föreslagits för att minimera damning. Villkoret bör kompletteras med krav på täckta transporter vid risk för damning. Vidare bör ett villkor omfatta kontroll av partiklar i luft för att följa upp att miljökvalitetsnorm innehålls. Kontroll bör ske nära bostäder där risk för påverkan finns både från brytningsverksamheten och från transporter på väg.

Länsvattenhantering

En bassäng planeras att anläggas i norra delen av fastigheten där länsvatten (tillrinande grundvatten och nederbördsvatten) kan lagras. Vattnet kan användas för t ex bevattning (avsiktsförklaring finns med lantbrukare) eller infiltration för vattenförsörjning. Vattnet har förhöjda halter av nitrat från sprängämnesrester samt sulfat från vittring av sulfider i kalksten. Då vattnet i bassängen i första hand avses användas för bevattningsändamål på jordbruksmarker anges att det inte behöver renas eftersom växtligheten har behov av både kväve och svavel. Det blir dock överskott

av svavel vid bevattning av mindre jordbruksmarker som kommer att avrinna till närmaste ytvattendrag.

SBF anser att uppsamlat länsvatten i första hand ska användas för dricksvattenändamål om det är möjligt att omhänderta för regionen. Vatten som kan tas in till vattenreningsverket ska i så fall vara så rent att ytterligare reningssteg inte krävs (t ex med avseende på nitrat och sulfat). Någon rening av länsvattnet har inte föreslagits av bolaget i den händelse länsvattnet skulle infiltreras på lämplig plats.

Grundvatten i omgivningen

Grundvattennivån runt brottet kommer att avsänkas. Brytning sker som lägst till +30 m. Beräkningar visar att avsänkning bedöms uppgå till maximalt 100 m. Mot nordväst, sydväst och söder sker troligen ingen eller en marginell avsänkning. Generellt påverkas inte grundvattennivån i omgivningen genom en avsänkning p g a inflöde av grundvatten till brottet. Den påverkas inte heller av minskad infiltration p g a läshållning eftersom grundvattenbildningen till den ”täta” mörgelstenen under kalkstenen är marginell. Vid bevattning av jordbruksmark bedöms grundvattenkvaliteten inte komma att påverkas så att miljö kvalitetsnorm för grundvattenförekomsten inte uppfylls.

SBF anser att det är positivt att beräknad påverkan genom avsänkning blir liten. Kontroll av faktisk avsänkning bör ingå i egenkontrollprogrammet i relevant omfattning. Det har inte utretts om miljö kvalitetsnormen kan komma att påverkas vid annan användning av uppsamlat länsvatten.

Kommunala vattentäkter

Ingen avsänkning av grundvattennivån bedöms ske inom det yttre skyddsområdet för Loggarve och Mølner vattentäkter. En utökad brytning av kalk inom fastigheten Klinte Klinteby 1:5 kommer inte att påverka möjlighet till nuvarande eller utökat vattenuttag ur brunnar vid Loggarve och Mølner vattentäkter.

SBF vill understryka att grundvattnet i området är en viktig resurs som i möjligaste mån bör skyddas. Tillståndet bör därför förenas med villkor som reglerar krav på skyddsåtgärder eller ersättningsåtgärder vid oförutsedda effekter på de kommunala vattentäktarna. Egenkontrollprogram bör vara av sådan omfattning att det går att bedöma om påverkan av kommunal vattentäkt kan hänföras till brytningsverksamheten.

Enskilda dricksvattenbrunnar

Den begränsade avsänkning av grundvattennivån i kalkstenen runt planerat täktområde och den låga grundvattenbildningen till den underliggande mörgelstenen innebär att ingen brunn i omgivningen bedöms komma att påverkas av kalkbrytningen. Inte heller kommer brytningen att medföra någon förhöjning av kloridhalten i de privata brunnarna.

SBF menar även här att tillståndet bör förenas med villkor som reglerar krav på skyddsåtgärder eller ersättningsåtgärder vid oförutsedda effekter på de enskilda dricksvattentäktarna. Egenkontrollprogram bör vara av sådan omfattning att det går att bedöma om påverkan av enskild vattentäkt kan hänföras till brytningsverksamheten.

Buller från verksamheten

Buller från verksamheten har beräknats för olika aktiviteter inkl. interna transporter. Resultat visar att riktvärden kan överstigas vid bostäder vid Lilla Snögrinde för några beräkningsfall. För att minska bullret så att riktvärden kan innehållas åtar sig bolaget att använda bullerdämpad bergborr samt upprätta en bullervall vid inledande krossplats.

SBF noterar att standardvillkor har föreslagits för högsta ljudnivåer vid bostäder samt att även viss tidsreglering sker. Vidare har bolaget åtagit sig att utföra åtgärder för att klara begränsningsvärden.

Trafikbuller

204 transporter/dygn planeras ske vid maximal utlastning. Trafikutredning har gjorts. Transporter sker i huvudsak till Klintehamns hamn. Transporter planeras ske utmed väg 141 (huvudalternativ). Trafikbuller har beräknats för olika trafikfall vid totalt 76 bostadsfastigheter nära vägarna (väg 141 och väg 562). Vid en jämförelse av resultat mellan dagens trafikmängder och befintliga trafikmängder plus 204 takttransporter via väg 141 så erhåller ytterligare 3 bostadsfastigheter ekvivalenta dygnsnivåer över 55 dBA (från 22 till 25 fastigheter). Ljudökningen är som högst 2-3 dBA. SMA menar att eftersom befintliga bostäder uteslutande är byggda före 1997 ska riktvärdet 65 dBA tillämpas (enligt Naturvårdsverkets riktvärden och vägledning från 2017). Inga fastigheter beräknas få ljudnivåer som överstiger 65 dBA. Inga åtgärder föreslås alltså för att minska trafikbullernivåer. Möjliga åtgärder anges dock vara hastighetsbegränsningar, bullerskyddande plank samt tilläggsisolering av fönster.

SBF noterar vid granskning av ÄF:s rapport för beräkning av externt industri- och vägtrafikbuller att det vid ca 10 fastigheter (huvudalternativet) är bostäder som beräknas få mellan 58-63 dBA ekvivalent och samtidigt en maximal ljudnivå utomhus på 78-83 dBA. Detta är ljudnivåer som normalt upplevs som mycket störande. Maximalnivåerna kommer att inträffa mer än 200 gånger per dag. Oavsett hänvisning till riktvärdet 65 dBA i befintlig miljö bör bolaget, som kommer att bidra med en stor andel av den tunga trafiken på aktuell väg under hela året, åläggas att erbjuda möjlighet till trafikbullerreduktion för de värst utsatta bostäderna som säkerligen redan med dagens nivåer upplever en hög trafikbullernivå. Bullerreduktion bör ske både inomhus och vid uteplats. Bullerreduktion genom hastighetsbegränsningar bör likaså utredas men åtgärder kan inte styras av bolaget.

Vibrationer och luftstötter

Sprängningar kommer att öka till ca en sprängning per vecka från tidigare ca ett tiotal gånger per år. SMS kommer att skickas till närboende innan sprängning. Alla byggnader inom 500 m från planerad verksamhet har inventerats. Vibrationsmätningar från sprängningar i befintligt brott har gjorts vid några bostäder. Registrerade vibrationer ligger under riktvärden (högsta uppmätta nivån 1,25 mm/s PEAK). Vibrationer har även mäts från vägtrafik vid två bostäder intill väg. Enbart låga vibrationsnivåer, under nivåer för måttlig störning, uppmättes.

SBF noterar att normalvillkor har föreslagits för vibrationer och luftstötövåg.

Kemikalier

Kemikalier förvaras i IBC-tankar och inlåsta container. Förvaring av petroleumprodukter kommer att ske i godkända tankar med överfyllnadsskydd och invallning.

Uppställning av cisterner samt tankning kommer att ske på hårdgjordyta av väl packat lager av stenmjöl. Vid tankning i tälten kommer skyddsplåtar att användas. Absorbenter finns tillgängliga.

Bolaget åtar sig att ha beredskap för snabb sanering vid händelse av trafikolycka i närheten av Mölner vattentäkt.

SBF noterar att relevanta åtgärder för att hantera spill och olyckor föreslås samt regleras i villkor. Det är viktigt att kunskap finns hos personalen för att snabbt och effektivt kunna åtgärda eventuella utsläpp.

Övrigt

Granskning har inte omfattat naturvårdsfrågor eller efterbehandling.

Beslutsunderlag

Handling	Inkom
Tjänsteskrivelse	2019-05-08
Ansökan om tillstånd till täkt- och vattenverksamhet	2018-12-20
Komplettering av ansökan	2019-04-24
Dialog Klintehamn 2030	2017-09-26

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Claudia Castillo	Annie Lovén	Johan Åberg
Miljöskyddsinspektör	Planarkitekt	Förvaltningschef

Skickas till

Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, mmd.nacka.avdelning3@dom.se